

Halálvér

Halálvér

Manuil atya a mitropolitától azt az utasítást kapja, vegye a füstölőt, ne sajnálja a tömjént, a bazsalikkal pedig spriccelje be a gyanús helyeket, ha kell, kétszer is mártson a szenteltvízből. Az atya egyedül végzi el mindezt, mert a völgyben egy szál segítője nem akad, amin nem csodálkozunk, mert mindenki fél a haláltól. Az atya dolga végeztével széttárja a karját, azt mondja, ami tőle tellett, megtette, ezután ne keresse senki, mert el kell utaznia a szent színódusra.

Mondjuk az atyának, itt félreértés van, mert nem az ördög, hanem a halál leleselkedik ránk, amire a pap azt mondja, akkor imádkozzatok, fiaim. Mi azt tesszük, de ahogy le száll az est, a kutyák elkezdenek vonítani, csak egy kell belefogjon, rázendít a többi, egészen félelmetes. Úgy képzelem, hangoztattam is Manuil atyának, hogy a rohadt eb vonításával likat, járható alagutat fúr a halálnak a sötét éjszakába. Teljesen másra számítottam volna Manuil atyától, valami olyasmire, hogy azt mondja, butaságokat beszélsz, fi-am, de nem, ő is elképzelhetőnek tartja, hogy az eb likat fúr, hozzátéve, hogy a nyüvek egyék meg valamennyit.

Tekintettel a zaklatott helyzetre, szépen meg van mondva a bárónőnek, hagyja a fenébe, napnyugta után ne sétálgasson az évszázados fák alatt, főleg ne látogassa a kastélykert hátsó fertályában a családi kriptákat, mégis.

Hát jó, látom, jönnek valami munkások, masszív vaspántokkal ellátják a gyalulatlan tölgyfából készült kriptajátót, pillanatok alatt lezárják a sírbolt bejáratát. Még mi a teendő? Gondos kapuzárás, hosszú láncra eresztett eb, bekapcsolt kamera, feszültség alatt tartott villanypásztor, kielezett balta az ágy fejéhez állítva, és nem árt előszedni a hajdani csapdákat, amikkel mormotára vadásztak az emberek, amikor a bukovinai zsidó, mint a cukrot, vitte a mormotaprémet, de ahogy elfogytak a doamnák és a dámák, nem kell galléra mormotaprém, legfeljebb patkányra vadászunk vele, de nem mellékesen simán megfogja az özgidát. Szorongatott helyzetben milyen is egy jóra való képviselő-testület? Egy jóra való képviselőtestület olyan, hogy haladéktalanul megegyezik a vadászegyesülettel, hogy utóbbi nem koboza el az agyafúrt szerkezetet, egyszóval szemet huny afelett, ha az emberek előszedik a boglyák alá rejtett csapdákat, és a bejáratoknál gondosan megvetik. Hogy gázspray? Nem, a tapasztalatok szerint teljesen hatástalan.

A képviselőtestület a maga részéről meghozza a döntést, ezután nem egy, hanem legalább két baktert helyeznek ki a fürdőtelep éjszakai utcáira azzal a szigorúan meghagyott feladattal, ha látnák a halált jelentkezni, riasszanak sorrendben papot, rendőrt, tűzoltót,

meghagyva a lehetőséget arra is, ha indokolt, kondítsák meg a völgy harangját, és minden észrevétel jegyzőkönyvbe vétesse. Mi, a völgy lakói csakis hálával és szolidaritással tartozunk a képviselőtanácsnak, hogy végre intézkedik, noha korábban kellett volna a dolgokhoz látni, mert a nyáron a sós tavakra járó vendégek beadvánnyal panaszkodtak, hogy egészen elképesztő és félelmetes a kutyák vonítása, lehetetlen pihenni a Zengő fenyvesében elszórt villákban.

Oleggel vagyunk bakterek, hajnalig szóra érdemes dolog nem történik, mi a nonstopban ülünk, ahol nem egészen pornót, hanem, mondjam úgy, vastag szexfilmet nézünk sokáig, majd hajnal felé jut eszünkbe, nem ártana átkutatni az újonnan kihelyezett kukákat, amit Olegék másnap reggel szállítanak a havaslepényi telepre.

Három központi kukáról, egy zöldről, egy sárgáról, végül egy kék kukáról beszéllek, valamennyi uniós szabvány szerint készült, hogy az emberek szokjanak hozzá szelektíven gyűjteni, de nem, így aztán megyünk tovább a tényszerű megállapítással, hogy nem és nem, az emberek nem akarnak szelektíven gyűjteni, ezért aztán a bárónő, Elíz néni zsákjaiban kotorászunk. Nagyjából tudjuk, mire számíthatunk, mert egy finom, vesperás atyáknak fél életet átvasaló úrinő tudja, mi a szelektív hulladékgyűjtés. Kesztyű sem kell a művelethez, mert minek kellene kesztyű úri hulladékhoz, így aztán, ha látja valahonnan valaki, hogy a kastély környékén két férfi matat, legfeljebb leereszti az úgy felejtett zsalugátereket, mert itt hirtelen és érthető okokból mindenki zsalugáterrel látta el háza valamennyi ablakát.

Két férfi. Ha nem tudnám, mi van, azt mondanám, fölöttébb indokolatlan nagyvonalúság két szál férfit kihelyezni az éjszakába, amikor talpig-csontig férfiúból, vagyis neszező sejtelmekkel, huhogó baglyokkal, szellemjárásokkal, rejtőzködő zsinánnal szembenézni kész példányokból alig marad otthon, mert többnyire vendégmunkán vannak Spanyolhonban. Gyáva, elkullogó kutyából viszont annál több van, a szemtelenebb fajta már a kertek alján rohadó szénakazlakba kölykezik, s ha a völgy népe a szemeteseket zsigerből gyűlöli, akkor most van okuk még inkább a szemeteseket gyűlölni, mert Olegék, a szemetesek csalták ide valamennyi rohadt kuvaszt. Oleg főfoglalkozására nézve szemetes ugyanis, csak nem szereti, ha közönségesen szemetesként emlegetjük, ő hulladékbegyűjtőnek mondja magát, minthogy ez áll a hivatalos munkabesorolásában, amit nem mutat meg soha, bár kérem eleget, szerezzen egy fénymásolt példányt, mert valahogy nekem is tetszik ez a, mondjam úgy, tapintatos kifejezés, s ha látom, hogy állami foglalkozására nézve valóban hulladékbegyűjtő, talán meggondolom magam, hagyom a francba a hajszálvékonyan fizető Recsegő panziót, ahol már jó ideje dolgozom fűtőként, szívom tüdőre az égett szén koromját, nem beszélve arról, hogy a pincében kikezdett a nedves penész, a múltkor is azt mondja a doktornő, jé, maga tele van gombával, ember.

Vonítanak hát ezek a tetves, semmire való ebek, feszt vonítanak, ilyenkor nincs is mire gondolni, minthogy megint itt leselkedik a halál, mert olyankor szoktak vonítani versenyt, amikor a kertek alján jár a halál, megkerüli az elhagyott, korhadó villákat, átlépi a kerítést, van, ahol le is töri a redves hevedert, nyitva hagyja a klozet ajtaját, néhol beles az ablakon, talán Elíz nénihez is beles, aztán duzzogva továbbáll, mert látja, hogy Elíz néni rózsafüzért morzsol, nem mellékesen a foltos hátú szuka, Mária-Klementina is ablakon keresztül nézi az éjszakai mozgásokat, talán a patkányok surranását, ami egyáltalán nem méltó hozzá, gondolja a halál, és tudja, hogy az alkalom egyáltalán nem ideális neki.

Elíz néni azt mondja, a kutyavonításra érzi, hogy az érszűkületes bal lába teljesen lefagy, pontosabban azt érzi a jobbal tapogatva, hogy egyre hűl, míg aztán egyszer csak sütni kezd, mert mint tudjuk, a hideg is sütni, nem csak a forróság, de mire a bagoly megszó-

lalna a kastély tornyában, Elíz néni már mélyen alszik a fal felé fordulva, de hát én tudom, hogy az ilyen kutyavonításos szituációkra tartogat Stilnoxot. Bekap nem is felet, hanem egészet, hajnalban, mély álomból ébredve megy ki a klozetre, ilyenkor visz egy csésze forró kávé, ráteszi az utcára nyíló legközelebbi ablak párkányára. Oleg azt mondja, kérem szépen, rendesen ki van szolgálva a halál.

Bezzeg ebben az esetben jó lenne valamire a kastély tornya is, de nem jó az semmire, mert a torony harangját még negyvennégyben, csak úgy passzióból, átlótték az oroszok, szakadt volna meg a nyakuk azelőtt, mert ahol harang van, ott tudvalevőleg nem ül meg a halál. Ezt csak azért mondom, mert valaki feltételezi, hogy a Janicsay-kastély tornyában kell lennie, ott rejtőzködik talán.

Kell a bakter, mert fennáll ez a rémes helyzet, másrészt erősen fogy a völgy, mintha lopnák, úgy fogy. De hát mindenki megérti, most már én is belátom, társadalmi, hogy is mondjam, létbiztonsági kényszerűség két bakterre bízni legalább a jelent, mert a jövőnek annyi, a múltat pedig szépen elsöpörték, mindösszesen Elíz néni maradt. Szerintem akkor söpörték el végképp a múltat, amikor nem bénító gázspray-vel a mellényzebben, hanem bütykös akáckaróval a kézben sort baktereskedtünk, mert egyszer csak híre kelt, hogy előbb döntögetik, majd viszik darabig Kornis grófék márványemlékeit az arisztokrata temetőből, hogy végül konstatáljuk, el is vitték mind. Úgyhogy lopni az éjszaka függönye mögött momentán nagyon nincs mit, viszont a megörökölt birtoklási ösztönünknek köszönhetően úgy teszünk, mintha lopni, vinni márpedig volna mit, és ez megnyugtató érzés. Jó dolog hát bakterkedni alszegen és felszegen, vagyis hogy közhasznúságunk nyilvánvaló.

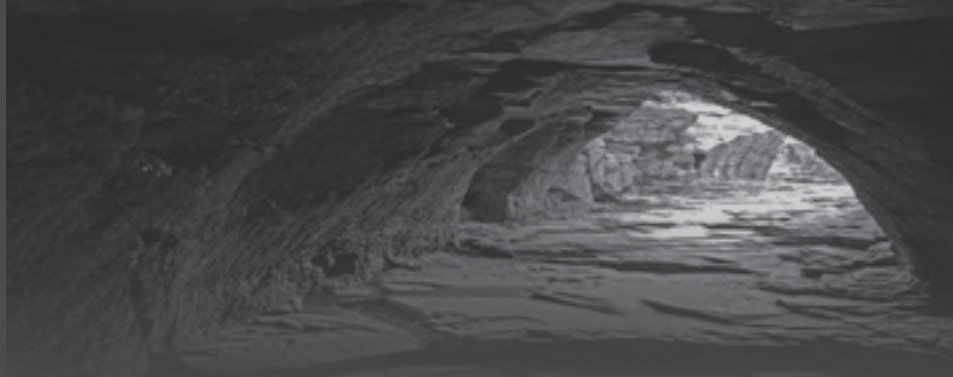
Sajnos, leányt se lopnak manapság, mint akkor, amikor hosszú bütykös akáckaróval kellett volna őriznünk a gróf Kornis-hagyatékot, de nem őriztük, mert láttunk holdvilágban szép leányt kendervászon pendelyből kivetkőzni, ami csak az élvezkedés plebejusi része volt, mert később gyakran hallottunk a Recsegő panzióból kéjes visításokat ismétlődni késő esteken és szép hajnalokon, amikor Ghica bácsi, a panziótulajdonos a Pruton túlról dzsippel fuvarozta a moldáviai vörösbort, és a dobozokkal szemnek elfogadható kurvákat épített körül.

Oleggel nagyon is örülünk, hogy az ünnepeket követő éjszakán esik ránk a sor, úgyhogy Szent Szilveszter az ünnep nemzetközi örömeiből és internacionális hulladékából nekünk is juttat valamit, és ha a Recsegő panzió környékén járunk, dobok a tűzre, ilyenkor nem csak kimerült sikoltásokból részesülünk úgy hajnali fél négy felé. Ha csak egy félig kiürített, eredeti Zwack Unicum esik le, akkor is megéri tömni a kazánt nyers hasábfával este nyolctól reggel hatig, és még a panzió asztalain maradt kacsamájról, pisztrángról és a félig otthagyottan kimúló Törley pezsgőről nem is beszélünk.

Tudjuk, a szilveszter utáni éjszakák sötétek és közönségesek, feltéve, ha nincs mínusz húsz alatti fagy, mert ha mínusz 21-ben kell nekünk meglesnünk a szalonnára, fagyos kolbászra eljáró zsványt, akkor könnyű dolgunk van, ilyen tömény hidegben tiszta az ég, recsegnek a csillagok, tele a völgy holdfénnel, és talán a halál mozgása is jól követhető.

Látom, Oleg most laza, viszont tudom, hogy miután a havaslepényi telepen turkáló cigányok halott csecsemőre találnak, azóta szigorúan és nagy szakmai körültekintéssel vizsgálja át a villák és házak elé kirakott kukákat, belekotor a zsákokba, sőt, ha valamiről gyanút fog, szól a segédnek, hogy, Gyula, kiönteni, vagy ha nem, veszi a könyékig érő gumikesztyűt, ő maga belenyúl a zsákba, úgy forgatja a szemeit, mint ahogyan Gaál úr, a beondozó és állategészségügyi technikus szokta, amikor a vemhes tehén valagába könyékig belenyúlva kutakodik, és idő előtt meg tudja mondani, bika lesz, vagy üsző. A kur-

va életbe, mondja Oleg, ha észleli, hogy a hulladék egyáltalán nem szelektív, de akkor is kurvaéletezik, amikor Gyulával kiönteti a szemetet, s visszarakatja nagyon helyesen, ha az intézkedés mégsem indokolt. Oleg nézi, hogy semmi se maradjon, mert Gyula szemetet hagyni nagyon is hajlamos.

Oleg egyszer, egy ilyen vizsgálódás során, talál a kuka mellett egy kutyakölyköt, csúnyát, korcsot, úgy tépi le a szuka emlőjéről, vinnyogni vinnyog rendesen, azt mondja, viszi, jó lesz a grófnőnek, mert úriasszonyt kutya nélkül nehéz elképzelni. Oleg mindösszesen annyiban téved, hogy Elíz néninek nincs grófi címe, hanem csak bárói titulusa van, de hát Oleg ukrán fiú, mit tudja, hogy mi volt. Az az igazság, hogy Elíz néni a báró Janicsay család utolsó élő emléke, eleven szobor, feltéve, ha leszáll a talapzatról, de leszáll, naponta megjárja a kúria kertjét, elmegy hátra a családi kriptákhoz beszélgetni a felmenőkkel. Tudjuk, Elíz néni nem tud már ártani a völgy proletáriátusának, hiába mondták, amikor visszajött a kastélyba, hogy, né, visszatért a burzsoázia, mert az öregasszony a kastély udvarán mindösszesen átmeneti árnyék, amit végül aztán a hullt száraz lomb felszív, mert a matuzsálem juharfák ontják magukról a sárgult levelet. Két szentimentális alkat jár oda szelfizni, és nem csak.

Hogy a kölyök mennyire lett jó a bárónőnek, bizonyítja az, hogy ma már mindenki egyenrangú a kastélyban, sőt, az eb, bár vérvonal szerint meg nem érdemelten, a Mária-Klementina nevet kapja, és csoda, nem csoda, aszerint viselkedik, úgyhogy amint látjuk, az előkelőséget a halál is tiszteletben tartja, vagy éppenséggel megveti. És abban is van valami, hogy a halál a szemeteseket is elkerüli, s nem fog rajtuk az átok.

Életemben sok mindent hallok, mert mire való egy panzió, ha nem arra, hogy halljak. Mindenesetre újdonságként hatott nemrég, ami egyébként állandóan mondván Olegnek: hogy a kénsav rágná le az összes karodat, miért hagyod itt a szemetemet? Ezt Fagyal bácsi mondja, aki megint csak nem gyűjt szelektíven. Eddig pokolvarozni szokott, de rájőve, hogy olyasmit teljesen fölösleges, mert ilyenyszerű átkokra idővel immunis lesz az ember, hát még a szemetes, abbahagyta. Ha belegondolok, Fagyal bácsi átka azért nem egészen életszerű, savazni mifelénk aligha szokás, nem is tudom, ezt a vadiúj képletet Fagyal bácsi honnan szerzi be, mert az Állami Vasutaktól és nem a vegyiművektől kényszernyugdíjazták, miután furunkulusokból átváltott maradandó betegséget szerez. Mondom, Fagyal bácsi átkozódása szerintem teljesen hatástalan ahhoz képest, amit Nagyjózsi néni a völgy alsó fertályában nagy szájjal folytat. Nagyjózsi néni korábban csak kurvaanyázott, nyavalyázni nagyon is ritkán nyavalyázott, de mióta azt mondja, hogy, Oleg, a hepatitis álljon beléd, Oleg messze elkerüli Nagyjózsi néni zsákjait, viheti a patak partjára, jobb helyet Nagyjózsi néni sem tud.

Hogy mi van?

Csütörtök hajnal van, virrad.

Eddig szerdán volt szokás fenézni, kurvaanyázni, ritkábban nyavalyázni, de a szemetesek programot váltottak, a völgyben csütörtökön hordják el a háztáji hulladékot, ennek ellenére se módosult semmit Fagyal bácsi nyelvi készlete, Nagyjózsi néni csütörtökön is hepatist emleget. Persze tudom, nagy méreg. Az, hogy Fagyal bácsi egyet-kettőt kénsavazik, még nem a világvége, de miután negyedszer süti el, az ember odafigyel.

Mondom, csütörtök hajnal van, fagyos, a háztáji már néhol kint a kapu előtt hőmérsékletet vált, de ez még nem minden, mert ott van a tetves, rohadt eb, amit közönségesen háromlábúnak nevezünk. Háromlábúnak, mert a negyediket csapda szakítja le, a bal

oldali hátsót, pedig a csapda nem is neki, hanem a halálnak állított Fancsal bácsi udvarának hátsó, mondjam úgy, vadkároktól veszélyeztetett fertályán. Azóta a csonkított eb, szerintem teljesen jogosan, eljár Fancsal bácsihoz, előbb feltépi a hulladékos zsákokat, felzabálja a csontokat, szétteríti a szemetet, végül felemeli a lábát, a bal oldali hátsót, a csonkítottat, hogy jobb oldalról mindezt Fagyal bácsi lássa. Ahhoz már nekem sincs szavam, hogy jó ideje a törperózsa éppen hogy csak vegetál, se bimbó, se rózsza.

Amikor a Recsegő panzió teraszán ülök fél gyomorkeserűvel, és látom, hogy jön a szemetes, vagyis hogy villog a hulladékot begyűjtő autó reflektora, és hátul a lépcsőn áll két alak, mindjárt tudom, az egyikük Oleg, a főnök lesz, fél kézzel fogózkodik, másik kezével integet, hát persze hogy a visszapillantó tükörnek int, technikai kommunikáció, csak akarni kell, a szemetes jelnyelv is szépen kialakul. A fiúk behunyt szemmel tudják, mi a tendő, a gépies mozdulatokban van nagy rutin.

Én vinnék mindent, mondja a múltkor Oleg Ghica bácsinak, csak hogy nekünk is parancsolnak, hogy ha szelektív, akkor legyen szelektív. Ghica bácsi érti, azaz hogy megérti az alapokat, hogy szelektíven kell gyűjteni, de már nincs idege meggyőzni, rendre utasítani a nyaralókat, ha ők nem akarnak szelektíven. Már ekkor foglalkoztat a gondolat, hogy ha Oleg csakugyan nem közönséges szemetes, hanem hivatalos papír szerint is hulladékbegyűjtő, akkor én miért ne lehetnék az, mert bosszankodva látom, hogy a hulladékbegyűjtővel még Ghica bácsi is rendesen beszél, nem úgy, mint a fűtővel.

Szóval ott állunk a kastély venyigével sűrűn befutott kovácsoltvas kapuja előtt, látjuk, hogy az ablakon leskelődik ki Mária-Klementina, tépi le a horgolt függőnyt az ablakról. Oleg azt mondja, azért teszi az eb, mert lát minket, pontosabban minket lát a kastély előtt megvirradni.

Milyen furcsa és szokatlan kastélyszemétről beszélni, mert az mitől más... Azért más, mert az Elíz nénié. Elíz néninek is van szemete, bármilyen furcsa, hogy a bárónőnek is van szemete. Oleg mondja, akinek háza van, pórnépi háza vagy kastélya, ott lennie kell szemétnek, még akkor is, ha tulajdonképpen nem is szemét az.

Meséli továbbá, amikor Elíz néni visszajött a kastélyba, ezt-azt kitett a kapu elé, bár nem kellett volna kitennie, mert később sokáig kereste, és mondta a magát, hogy nincs már a helyén az ő öreg, gyatra, leszálalékolt feje, nincs bizony. Pedig ott van szépen a helyén, Elíz néni selymes hajú, hófehér feje nagyon is a helyén van, ezüstösen megvillan, ha látom a kastélykertben sétálni.

Azt is tudom Olegtól, hogy korábban másként volt, a szemetesek körében fellépett a versenyszellem, mert ment a szóbeszéd, hogy Elíz néni fejét elhagyta az ész, nem tudja, mit csinál, van, amikor jócskán kipakol. Rejtelem, sejtelem, fantázia, abból van úgy Olegnek, mint Gyulának, de hát a főnök a szemeteseknél is főnök, Olegé az első belenyúlási jog. Ehhez pedig Elíz néni kell, nem akármilyen pórvéri asszonyság, olyan pórvéri, mint Mária-Klementina. Mert a pórvéri asszonyság a háztájin kívül mitől lenne képes megválni, hát persze hogy semmitől. Százszor is meggondolja, mit tesz ki. Elíz néninek aranyfoga van, nemesfém karperece, ezüst medalionon a család címere, ki tudja, mi... Elíz néninek korábban nagy pakkokat hozott a posta, rendszerint ott adták fel, ahová csak a képzelet jut el, pláne, ha szemetesé a képzelet. Frankfurti, göteborgi, ritkábban párizsi pecsétekkel ellátott dobozokat tett ki a kastély kapujába, hadd vigyék. Elíz néni ilyenkor azt mondta Olegnek, várjon kicsikém, egy kávét csak.

Oleg azóta sem hisz a fülének, minthogy nem hisz ennek a világnak, azért néz bele a kukákba. Oleg akkor sem hitt a szemének, amikor elnézte a kastély homlokzatán álló, kör alakú vakablakot, ahol hajdan a család címere állt, de leverték, csak a bronz nyoma maradt meg, az is kopottan. Olyan, mondja Oleg, mint egy feldobott óriási pénzérme, ami megállt valahol, gondolkodik, essen, vagy ne essen, de inkább nem.

Mostanában nem bontja fel senki a kastély zsákjait, miután nem szaladnak be Frankfurtból, Göteborgból és elvéve Párizsból postapecsétekkel ellátott csomagok. Jönnek ezek a lebarant, csupa izom emberek, kezükön kesztyűvel, fogják Elíz néni zsákjait, jó rutinnal, mint a semmit, dobják fel az autóba. Persze, a kastély vasrácsos kapuja előtt azért Oleg összenéz Gyulával, mehet, vagy nem mehet, pedig már régóta megy anélkül, hogy zsákot bontanának, de azért valami mindig ott moccan az emberben. Minek megbontani, tegnap is fagyos lombhullást sepert a grófnő a kastély kertjében. Oleg általában azt inti Gyulának, dobjad fel, vagyis a főnök jön a zsargonnal: mehet a levesbe.

Nem tudjuk, mi van, Mária-Klementina lemegy egészen aljárba, őrzöng a kastély ablakában, a függöny letépvé. Nézzük, kitörne, de megnyugtató, hogy vasrács van az ablakon, elvégre hajdan elvonókúrás és szenvedélybetegeket kezeltek a Janicsay-kastélyban.

Fogd be a szád, mondja Oleg a kutyának, én csináltam úriasszonyt belőled!

A kített zsákba kötözött kastélykölykök hiába vinnyognak, ember el nem hiszi, hogy úri kutya kölyke olyan közönségesen tud vinnyogni, amihez a szemetes füle jócskán hozzászólt. Egy óra, kettő, jön Oleg a zsargonnal: Gyula, mehet a levesbe.

Kivirrad.

Hogy mit írjunk a jegyzőkönyvbe? „Jelentjük, hogy szolgálati időnk alatt semmi különleges eseményt nem észleltünk, azon kívül, hogy Elíz bárónő kastélyának egyik utcára néző ablakának párkányán láttunk egy üres kávéscsészét, aminek aranyozott pereméből jó darabka hiányzik, mintha le lenne harapva, holott kérdésünkre Elíz néni azt állítja, hogy nem csorbán, hanem ép csészével kedveskedett a halálnak. Megjegyeznénk még, hogy a csorbulás mentén vékony, majdhogynem elkenődött vörös folt látható, amiről csak feltételezni tudjuk, hogy halálvér, amit a rohadt a csésze szájának leharapása után hagyott ott. Javasolnánk még megvizsgálni Mária-Klementinát, elaltatni esetleg, mert sejtésünk szerint teljesen megveszett.” ■ ■ ■

Lokodi Imre (1963, Marosvásárhely): újságíró, prózát a marosvásárhelyi Látó folyóiratban, a kolozsvári Helikonban, a csíki Székelyföldben közöl, szerepelt a Litera.hu antológiáiban. Legutóbbi kötete: *Nekuláj almája* (Mentor Kiadó, 2016).